

MIT TEGYÜNK HAMISGYANÚS BANKJEGY ELŐFORDULÁSAKOR?

A forint bankjegyeken több a hamisítást megnehezítő biztonsági elem is található, azonban hamisításuk teljesen így sem zárható ki, néhány hamisítvány bekerül a készpénzforgalomba. A hamis pénz a forgalomban levő bankjegyeknek ugyan csak kis részét teszi ki, de azért nem árt az óvatosság.

A különböző pénztárakban dolgozók vagy a pénztárak üzemeltetői számára célszerű felkészülni arra, hogy miként járjanak el hamisgyanús bankjegy előfordulása esetén.

Amit a hamis fizetőeszközökkel kapcsolatban tudni kell

A hamis bankjegy és érme fizetésül nem fogadható el. Az olyan bankjegyet és érmét, amelynek valódiságával kapcsolatban a legcsekélyebb kétség is felmerül, szakértői vizsgálatra valamely hitelintézetnek, a postának vagy a Magyar Nemzeti Banknak (a továbbiakban: MNB) kell átadni. A kereskedőknek alapvető gazdasági érdekük fűződik ahhoz, hogy pénztárosaik, vagy az általuk üzemeltetett önkiszolgáló pénztárgépek, árusító automaták megbízható módon tudják ellenőrizni a bankjegyek valódiságát, hiszen az utólag felismert hamisítvány egyrészt veszteséget jelent számukra, munkaügyi viták forrása lehet, de a cég jó hírnevét is csorbíthatja.

Amennyiben a pénztárban hamis pénzzel történő fizetés gyanúja merül fel, minden érintettnek érdeke a körültekintő eljárás.

Büntetőjogi szempontból a pénzhamisítás és a hamis pénz forgalomba hozatala bűncselekménynek – büntettnék – minősül. De az is bűncselekményt – vétséget – követ el, és így büntethetővé válik, aki jóhiszeműen jut hozzá a hamis pénzhez, azonban amikor utólag észleli annak hamis voltát, annak tudatában, tehát szándékosan forgalomba hozza azt.

A hamisítványokat a lefoglaláskor felvett jegyzőkönyv kíséretében a MNB-be kell megküldeni, ahol részletes szakértői vizsgálatnak vetik alá azokat. Azok az adatok, amelyeket a jegyzőkönyvnek tartalmazni kell, [ide](#) kattintva érhetők el.

Ideális esetben a készpénzt kezelő dolgozó munkába állásakor már rendelkezik úgy bankjegyekkel kapcsolatos ismeretekkel, mint a munkahely arra vonatkozó, előre átgondolt belső szabályainak ismeretével, hogy mit kell tenni hamisgyanús pénz előfordulása esetén.

A konkrét tennivalók realitását természetesen jelentősen befolyásolhatja az üzlet nagysága, szervezete. Nyilván korlátozottabbak a lehetőségei egy éjjel-nappal nyitva tartó egyszemélyes kisüzletnek, mint egy biztonsági szolgálattal is rendelkező áruháznak és ugyancsak más a helyzet, ha a hamisgyanús pénzt a vásárláskor a pénztárban észlelik és más, ha sajnálatos módon a pénztáros nem ismerte fel és már csak utólag a napi bevétel ellenőrzésekor fedezik fel azt.

Mindezek figyelembevételével foglaltuk össze ajánlásunkat:

ÁLTALÁNOS ALAPELV

Hamisgyanús bankjegy előfordulása esetén a hamis pénzt vissza kell tartani – de legalábbis törekedni kell visszatartására – a körülményeket összefoglaló jegyzőkönyvet kell felvenni annak érdekében, hogy a hamisgyanús pénz mielőbb az MNB-be szakértői vizsgálatra megküldhető legyen.

Íme, néhány tanács, amelyet az üzlet jellegétől függetlenül minden pénztáros számára hasznos lehet munkavégzése során:

- ❖ A bankjegyek átvételekor legyen mindig figyelmes, ne mulassza el soha az adott körülmények közepette reális mértékű ellenőrzést, mert a hamis bankjegy értéktelen, utólagos felfedezése már anyagi kárt jelent vagy közvetlenül a pénztáros, vagy az üzlet számára!
- ❖ Csak akkor adja át a visszajáró összeget az ügyfélnek, ha az átvett pénzt már ellenőrizte és megfelelőnek találta!
- ❖ Mindeközben – különösen kisbolt esetében - ne akarjon hős lenni, végig ügyeljen saját biztonságára!
- ❖ Ne kezdjen el vitatkozni a vevővel!
Az esetek többségében a hamisgyanús bankjeggyel fizető maga is vétlen – korábban a gyanús bankjeggyel megtévesztett – ügyfél. A nyugodt magatartás, az érthető tájékoztatás az ilyenkor elkerülhetetlen lépésekről elősegítheti a további teendők elvégzését.
- ❖ Lehetőleg ne adja vissza a gyanús bankjegyet, hagyja a tranzakciót lezáratlanul és vegyen fel jegyzőkönyvet!
- ❖ Annak érdekében, hogy az ügyfél megértse az eljárás okát, tájékoztatassa egyrészt arról, hogy miért találta gyanúsnak a bankjegyet, másrészt arról is, hogy amennyiben vétlen és tudtán kívül fizetett a hamisgyanús pénzzel, úgy - a bankjegy bevonásán túl – nem kell büntetéstől tartania!
- ❖ Amennyiben a körülmények lehetővé teszik, értesítse a rendőrséget!
- ❖ Jegyezze meg a vevő kinézetét!
A vevőről, ruházatáról adott pontos leírás segítheti a vizsgálat menetét, különösen abban az esetben, ha a jegyzőkönyvben nem volt lehetséges a személyi adatok rögzítése.
- ❖ Ha az illető gépjárművel távozik, jegyezze fel a rendszámot!

Több pénztárat üzemeltető boltok, különösen biztonsági szolgálattal is rendelkező áruházak esetén további lehetőségek is rendelkezésre állhatnak:

- ❖ Ha pénztárosként úgy érzi, hogy segítségre, támogatásra van szüksége, jelezze az ügyfélnek, hogy beszélnie kell a felettesével vagy egy biztonsági alkalmazottal, a reklamáció megelőzése végett mindvégig ügyeljen arra, hogy a vevő mindig lássa a bankjegyet, még akkor is, amikor az ellenőrzését végzi!
- ❖ Ezek után kérje meg a főnökét vagy a biztonsági alkalmazottat, hogy beszéljen az illetővel!
Fontos, hogy a segítségül hívott személy tájékozott legyen a hamisítványok előfordulása esetén szükséges tennivalókkal kapcsolatban!
- ❖ Amennyiben a vevő még ezt megelőzően távozik, úgy haladéktalanul adja át a hamisgyanús bankjegyet a felettesének vagy a biztonsági alkalmazottnak!
- ❖ Amennyiben a körülmények lehetővé teszik és indokolják, értesítsék a rendőrséget, annak érdekében, hogy az ügy kivizsgálása – pl. a biztonsági kamerák felvételeinek ellenőrzésével - mielőbb megkezdődhessen.

Abban az esetben, ha a hamisgyanús pénz előfordulásakor a rendőrség értesítésére nem került sor, illetve, ha a gyanús pénz észlelésére nem közvetlenül a pénztárban, hanem a bevétel ellenőrzésekor utólag került sor, akkor valamennyi feltárható körülmény rögzítésével jegyzőkönyvet kell felvenni, a hamisgyanús bankjegyet pedig a jegyzőkönyv kíséretében az MNB részére az alábbi címre kell haladéktalanul továbbítani:

**MNB Kézpénzlogisztika
Kézpénzszakértői és fejlesztési Főosztály
1850 Budapest**

Az MNB szakértői általi vizsgálat során valódinak minősített hamisgyanús pénz ellenértékét az MNB a beküldő számára megtéríti.

A szakértői vizsgálat során hamisnak minősített pénzt az MNB őrzi, vissza nem szolgáltatja és tekintve, hogy a hamis pénz értéket nem képvisel, ellenértéket sem térít.

Egyéb információk az alábbi elérhetőségeken kérhetők:

**MNB Kézpénzlogisztika
Kézpénzszakértői és fejlesztési Főosztály
Telefon: +36 1 421 3393
Fax: +36 1 421 3398
Email: bankjegy@mnb.hu**